PRAHA • Úterý
9. srpna 1994
Číslo 185
ROČNÍK LXXXVI
vydává a. s.
MELANTRICH
V předplatném 3,60 Kč
Cena 3,80 Kč

Svobodné slovo

Když o životě rozhodují minuty

ŘEDITEL SPOLEČNOSTI ACS ing. K. Franče vysvětluje spojení systému přenosu dat s družicí pomocí parabolické antény. K čemu bude používán a co znamená firma ACS pro modernizaci české telekomunikační sítě, se dočtete na straně 5 v reportáži J. FIDLEROVÉ. Foto Jiří RUBEŠ

Nejvyšší soud ČR zastavil řízení o pozastavení činnosti LSNS

Pravda zvítězila, ale...

Ti, kdo podali stížnost, měli zřejmě jediný cíl: pošpinit a poškodit politickou stranu před nadcházejícími komunálními volbami - a to se povedlo

BRNO (re) - Nejvyšší soud ČR svým usnesením ze čtvrtka 4. srpna 1994 zastavil řízení o pozastavení činnosti LSNS. Nejvyšší státní zastupitelství podalo (na základě podnětu osob, oprávněně vyloučených z LSNS) 9. června 1994 u Nejvyššího soudu návrh na pozastavení činnosti této strany s odůvodněním, že některá ustanovení stanov LSNS jsou prý v rozporu se zákonem a činnost strany „v určitých případech" v rozporu se stanovami. LSNS toto absurdní obvinění striktně odmítla.

V usnesení Nejvyššího soudu ČR se konstatuje, že podle příslušných ustanovení zákona byl generální prokurátor oprávněn podat v zákonem stanovených případech u Nejvyššího soudu návrh na pozastavení činnosti strany nebo hnutí, kteréžto právo přešlo i na nejvyššího státního zástupce. Avšak zákonem č. 117/94 Sb. byl uvedený zákon o sdružování v politických stranách a hnutích od 1. 7. 1994 změněn mimo jiné i v tom ustanovení, které vymezuje okruh subjektů oprávněných podat návrh na pozastavení činnosti politické strany.

K podání takového návrhu je nyní **oprávněna pouze vláda** a pokud tak neučiní do třiceti dnů, může návrh podat jedině prezident republiky. Nejvyšší soud ČR tedy závěrem svého usnesení konstatuje, že **v době podání** byl sice navrhovatel způsobilým účastníkem řízení, avšak **v době rozhodování** soudu tuto způsobilost již nemá. Pro rozhodnutí soudu je rozhodující stav v době vyhlášení.

LSNS tak dostala zapravdu, a celé řízení bylo logicky zastaveno. Přesto může mít průběh této záležitosti negativní dopad právě nyní před komunálními volbami. *„Mohu jen opakovat to, co jsme řekli na tiskové konferenci, že věříme ve spravedlivé rozhodnutí nezávislého soudu, a toho se nám dostalo,"* konstatoval politický tajemník LSNS J. Jurkovič. *„Není pochyb, že na určitou dobu návrh Nejvyššího státního zastupitelství zamrzil jednání LSNS o některých společných kandidátkách pro nadcházející komunální volby v městech a obcích, protože naši partneři nemohli vědět, jakým způsobem soud rozhodne. To nás samozřejmě poškodilo. A zřejmě právě to bylo také cílem těch, kteří tuto stížnost podali,"* dodal.

Nové obecní radní půjdeme volit 18. a 19. listopadu

Prezident potvrdil volby

Termín „komunálek" musel podepsat i český premiér

PRAHA (re) - Prezident republiky V. Havel včera - ihned po svém návratu z dovolené, kterou trávil s manželkou Olgou ve Slovinsku - podepsal rozhodnutí o vyhlášení voleb do zastupitelstev v obcích.

V. Havel přitom přijal doporučení vládního kabinetu, a stanovil termín konání voleb na **pátek 18. a sobotu 19. listopadu** letošního roku. Prezidentovo rozhodnutí bylo ihned doručeno do kanceláře předsedy vlády V. Klause ke spolupodpisu, což vyžaduje litera naší ústavy.

Pravomoc prezidenta republiky vyhlašovat volby do obecních zastupitelstev vyplývá nově ze zákona o volbách do zastupitelstev v obcích, který přijala Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR letos v červnu. Podle ústavy pak musí toto prezidentské rozhodnutí o vyhlášení komunálních voleb spolupodepsat buď osobně premiér, anebo jím pověřený člen vlády.

Vzhledem k tomu, že prezident vyhlásil komunální volby skutečně na dny 18. a 19. listopadu 1994, musí být podle zákona jeho rozhodnutí o vyhlášení voleb zveřejněno ve Sbírce zákonů nejpozději do 20. srpna. Zbývá dodat, že oba stanovené dny jsou skutečně tím nejzazším možným termínem, který umožňuje uskutečnit nové obecní volby v zákonné lhůtě čtyř let - poslední volby do obecních zastupitelstev se totiž konaly 24. listopadu 1990.

(Harmonogram voleb na straně 6)

Vyslanci v bílém

PRAHA - V péči o 14 000 dětí ve válkou prakticky zcela zničené muslimské části Mostaru pomáhají jedinému místnímu dětskému lékaři dva čeští lékaři, které vyslal počátkem července do Bosny český výbor Dětského fondu Spojených národů (UNICEF). Dětští lékaři J. Nováček a V. Piškulová preventivně prohlížejí zdravé děti a zajišťují veškerou potřebnou léčbu dětí nemocných. V Mostaru budou šest týdnů, pak by je měli vystřídat další dobrovolníci. Čeští lékaři se podílejí na projektu lékařské pomoci, nad nímž převzal patronát anglický výbor UNICEF. S organizací české účasti pomáhá nadace při České televizi.

Stoiber chce dialog

BONN - Bavorský premiér Edmund Stoiber se vyslovil pro dialog české strany se sudetskými Němci na jakékoli úrovni. Jak informuje v posledním vydání týdeník Sudetendeutsche Zeitung, mělo by však podle jeho názoru přitom jít z české strany o „reprezentativní úroveň". Na tiskové konferenci v Mnichově Stoiber koncem července znovu připomněl význam zahájení česko-sudetoněmeckého dialogu. Jeho začátek je podle bavorského politika jen otázkou času. Stoiber přitom nabádal k trpělivosti. Zemský premiér podle Sudetendeutsche Zeitung uvedl, že s obecným postojem Bavorska k sudetoněmecké „otázce" nemá nic společného ropovod z Ingolstadtu do Čech. Jeho projekt mnichovský kabinet letos na jaře schválil. Zájem o sudetoněmecko-český dialog zdůraznil Stoiber jen několik týdnů před volbami do bavorského zemského sněmu, které se uskuteční 25. září.

(Pokračování na straně 2)

Bronz Železnému

CELOU LETOŠNÍ ATLETICKOU SEZÓNU věnoval český oštěpař Jan Železný přípravě na včerejší večer, kdy přišla na pořad helsinského mistrovství Evropy právě jeho disciplína. Přesto náš olympijský vítěz a světový rekordman nezvládl úlohu favorita a skončil až třetí (82,58 m). Mistrem Evropy se stal Steve Backley z Británie výkonem 85,20. Stříbrnou medaili získal pro domácí Finsko Seppo Räty (82,90). V soutěži trojskokanek jsme měli také želízko - Šárku Kašpárkovou. Nakonec skončila sedmá za skok dlouhý 13,98 m. V chůzi na 20 km obsadil další náš reprezentant Sonnek deváté místo časem 1:23:11 hodin.

(Podrobnější reportáž z MS v atletice najdete na straně 12.)

Izrael a Jordánsko otevřely hraniční přechod

Rabin bořil bariéry

Po 46 let trvajícím konfliktu překročil izraelský premiér jordánské hranice

IZRAELSKO-JORDÁNSKÁ HRANICE - Jako první viditelný krok k normalizaci vztahů po 46 letech nepřátelství otevřely v pondělí Izrael a Jordánsko svůj první hraniční přechod Aráva. Izraelský premiér Jicchak Rabin a jordánský korunní princ Hasan bin Talál přestřihli pásku na přechodu, ležícím asi tři kilometry severně od jordánského přístavu Akaba a izraelského Ejlátu.

Slavnostního aktu se zúčastnil také americký ministr zahraničí Warren Christopher, který se snaží dostat ze slepé uličky rozhovory mezi Izraelem a Sýrií. Jako první promluvil na slavnostním aktu premiér Rabin. *„Nyní stojíme na starém minovém poli, které bylo vyčištěno jen před třemi dny. To je to, co rozdělovalo Izrael a Jordánsko po desetiletí, to je pole, které rozsévalo smrt a zkázu,"* zdůraznil.

Šéf americké diplomacie zase poukázal na to, že další článek washingtonské deklarace se stal skutečností. Korunní princ Hasan připomněl, že přechod znamená jordánskou odhodlanost k míru a skutečnost, že jednání vyústila v konkrétní činy.

Rabin potom zbořil další bariéru na cestě k míru na Blízkém východě, když jako první izraelský premiér oficiálně překročil hranice do Jordánska po 46 letech trvajícím konfliktu a odjel do Akaby na břehu Rudého moře. Přechod budou moci užívat pouze cizinci, a to od příštího týdne. Izraelci a Jordánci budou muset počkat na úplný mír. Dosud mezi oběma zeměmi přímé silniční spojení neexistovalo. Z Jordánska se dalo přijet do Izraele jen přes okupovaný západní břeh Jordánu, spojený s hášimovským královstvím Allenbyho mostem.

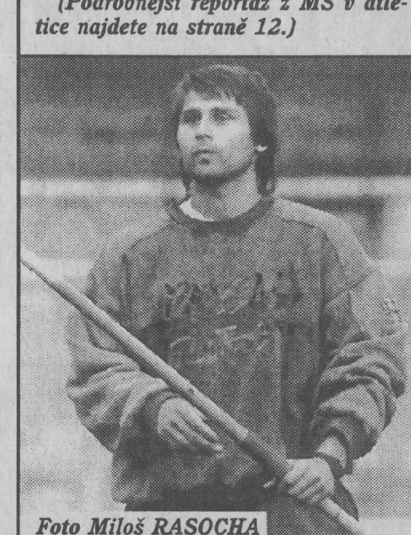

Foto Miloš RASOCHA

Dempsey & Makepeaceová k nám přijedou ve středu

BRATISLAVA - Na čtyřdenní návštěvu Prahy přijedou ve středu 10. srpna herci britského seriálu Dempsey & Makepeaceová - manželé Michael Brandon a Glynis Barberová i se svým 1,5letým synem Alexandrem Maxem. V Bratislavě to včera řekl šéf pražského vydavatelství Cesty, které je hostitelem pobytu hereckých hvězd na Slovensku a v ČR, V. Svoboda. Dempsey & Makepeaceová podle jeho slov přijedou ve středu v poledne do Brna, kde se očekává první setkání s českými novináři a autogramiáda. Večer se herecká dvojice přesune do Prahy, kde bude ubytována v hotelu Ambassador. V pátek hodlají manželé Brandonovi spojit návštěvu Teplic s prohlídkou pamětihodností města. Setkají se rovněž s pracovníky Českého porcelánu v Dubí. Poslední setkání herců s českou veřejností bude v sobotu před obchodním domem Kotva v Praze.

Kdo rozdá karty?

ODBOJÁŘI USPOŘÁDALI včera v Dejvicích pietní akt k nedožitým narozeninám štábního kapitána Václava Morávka (1904 - 1942), jednoho z největších hrdinů českého protinacistického odboje.

Nevím, zda se akce zúčastnil také někdo ze studentů historie či žurnalistiky, slyšel jsem však, že někteří z nich mají jiné starosti. Jistý vysokoškolský pedagog je vysílá do regionálních archivů v pohraničí, aby zde pečlivě mapovali „zvěrstva, kterých se dopouštěli Češi na Němcích po skončení války".

V době, kdy „sudetská lobby" prostřednictvím najatých českých novinářů, publicistů a historiků vede tažení nejen proti Benešovi, ale již i proti Masarykovi, Jiráskovi, Haškovi (čekám, kdy přijde na řadu i Karel Čapek) a dalším osobnostem naší národní historie, to člověka již nemůže ani překvapit. Zajímá mne však jiná věc.

Znám dost případů zvěrstev, kterých se skutečně po válce na Němcích zdivočelé čs. revoluční (vulgo rabovací) gardy dopustily, a upřímně se za to jako Čech stydím. Vím však, že o nich sudeťácký landsmanšaft vydal mnoho podrobných publikací, které mají „drobnou" chybu. Oběti na straně německého obyvatelstva jsou zde vždy zmnohonásobeny, jdou až do statisíců! Kdyby byl dotyčný pan docent seriózní pedagog bez postranních úmyslů, tak by svým studentům sehnal nejdříve tyto knihy a potom je poslal zjišťovat do archivů pravdu. Tak by zjistili, že to s tou snahou o dialog a usmíření ze strany soukmenovců pana Franze Neubauera není tak zcela upřímná hra. Kdo úmyslně lže, nemůže mít zcela čisté úmysly. Kdo otravuje duši studentům v zájmu svých publikačních křeftů, také ne.

K zásadnímu dialogu se svými sousedy musíme mít „necinknuté" karty. Proto bychom měli být trochu pozornější na to, kdo nám je chce (respektive našim dětem) rozdávat.

Jindřich MAREK

Ďábelská pohádka

NA HRADĚ ZVÍKOV mělo o víkendu skončit natáčení pohádky Marie Růžička. Chystá ji štáb České televize v koprodukci s ústeckou firmou Dvořák pod vedením režiséra Aleše Horala. Bude dvoudílná a uvedena má být letos o vánočních svátcích. Jak řekl Svobodnému slovu režisér Horal, je to pohádka o ďábelských lidských vlastnostech. Podle původního programu tu měli filmaři skončit v sobotu a přesunout se na Pražský hrad. Jeho správa jim však sdělila, že sídlo prezidenta nemůže sloužit jako kulisa v televizní pohádce, a tak se na Zvíkově točí až do 11. srpna. Filmaře pak ještě čeká natáčení v okolí Berouna. (alh)

Hovoříme s tajemníkem Magistrátu hlavního města Prahy o volbách

Kroky k 18. listopadu

OKAMŽITĚ PO VYHLÁŠENÍ komunálních voleb prezidentem republiky Václavem Havlem, které se konají už za necelých patnáct týdnů, hovoříme o jejich organizační a technické přípravě s tajemníkem Magistrátu hl. m. Prahy Janem VIDÍMEM:

● ***Volby do zastupitelstev v obcích pro volební období do roku 1998 jsou právě vyhlášeny. Jste na ně připraveni?***

„Funkční období členů zastupitelstev, podle zákona volených na čtyři roky, skončí 24. listopadu. Celá příprava je natolik složitá a významná, že s ní nelze čekat až po 8. srpnu, tedy po dnu vyhlášení. V naší největší obci, Praze, příprava probíhá intenzivně již od února."

● ***Můžete v hlavních rysech definovat nejzávažnější úkoly v přípravě nadcházejících voleb?***

„Aby oprávněný volič mohl uplatnit své aktivní právo volit příslušné zastupitelstvo ve své městské části, kde má trvalé bydliště, je zapotřebí, aby byl zapsán v tzv. seznamu voličů. Dosud platná vyhláška Ministerstva vnitra ČR č. 433/1992 Sb. stanoví obvodním a místním úřadům vést a aktualizovat stálé seznamy voličů. Proto se už od března kontrolují a doplňují ve spolupráci s ohlašovnami trvalého pobytu, a také na základě požadavků občana. Proto chci využít i příležitosti tohoto aktuálního rozhovoru, abych požádal ty voliče, kteří dosud nenavštívili svůj obvodní či místní úřad třeba proto, že o této možnosti nevěděli, aby tak učinili a zkontrolovali si, zda jejich údaje v počítačích státní správy, na odborech vnitřních věcí, souhlasí se skutečností. Předejdeme tak zbytečným nedorozuměním v den voleb ve volební místnosti."

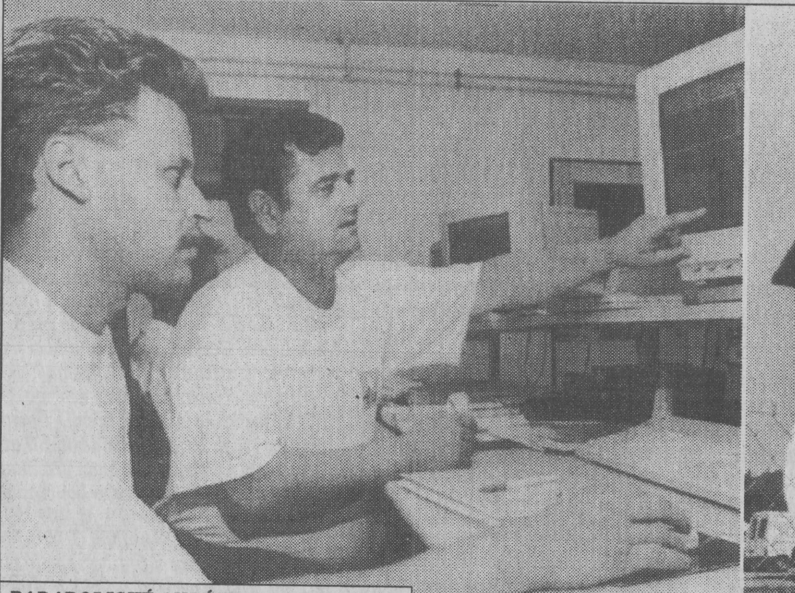
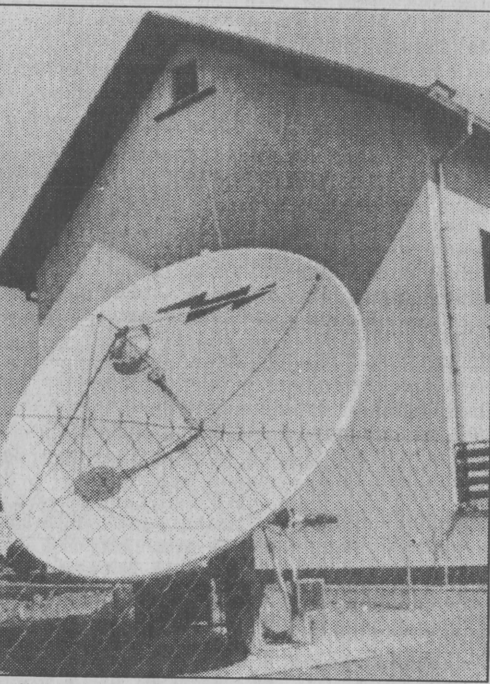
● ***Je definitivně stvrzeno volebním zákonem z 22. června, že občan-volič musí ve volební místnosti prokázat své státní občanství, aby mohl být připuštěn k vlastnímu volebnímu aktu...***

„Je to tak, jak říkáte a jak předepisuje dikce volebního zákona č. 1521/1994 Sb. Občan-volič občanství České republiky prokazuje před okrskovou volební komisí na základě svého průkazu identifikace, nebo dokladu o občanství ČR. Proto občané, kteří dosud nemají své státní občanství ČR vyznačeno nebo o něm nemají požadovaný doklad, nechť si jej zavčas obstarají podle místa svého trvalého bydliště u svého matričního úřadu. Jinak by nemohli volit."

(Pokračování na straně 3)

Telekomunikace pomocí družice již není doménou zahraničních firem

Když o životě rozhodují minuty

PARABOLICKÉ ANTÉNY se nyní objevují na střechách bank a dalších institucí stále častěji. Brzy již začne platit kromě úsloví „čas jsou peníze" také - „čas je život". Délka přenosu dat prostřednictvím družice se totiž počítá ve vteřinách. Hlavními částmi koncových stanic VSAT jsou vnitřní jednotky o rozměrech počítače PC. Foto Jiří RUBEŠ

TELEKOMUNIKAČNÍ SLUŽBY v České republice přestávají být v poslední době monopolní záležitostí. Jednak se můžeme v tomto oboru setkat na našem území se zahraničními firmami, jednak začínají vznikat firmy české. Jednou z posledně jmenovaných je i soukromá obchodní společnost ACS Brandýs nad Labem, která sídlí ve Vysoké Libni poblíž Mělníka. Se zajímavými aktivitami společnosti nás seznámil její ředitel a spolumajitel ing. Karel FRANČE.

ACS již odstartovala

Jako jedna z prvních v ČR získala licenci a v letošním dubnu začala používat ve světě čím dál tím žádanější systém přenosu dat pomocí družicového spojení. Je určen pro poskytování telekomunikačních služeb mnoha účastníkům zároveň, neboť jeho pomocí lze vytvořit velké množství na sobě nezávislých sítí. Jádrem systému je centrální a řídící stanice HUB, jejíž hlavní funkcí je směrování dat v rámci jednotlivých sítí podle předem daných síťových adres. Data jdou do koncových stanic VSAT a z nich. Jejich hlavními částmi jsou vnitřní jednotky velikosti počítače PC a parabolické antény o průměru 1,2 nebo 1,8 metru. Přenos, buď v dávkovém režimu, nebo reálném čase, se děje přes pronajaté segmenty kosmického systému EUTELSAT. Spolehlivost technického zařízení garantuje jak dodavatel, GTE Spacenet International z USA, tak japonský výrobce NEC Corporation.

Ještě je třeba podotknout, že datové spojení VSAT společnosti ACS zahrnuje teritorium celé Evropy a zajišťuje požadovanou bezpečnost přenášených dat. Ani operátoři na centrální stanici nemají možnost je monitorovat a zvenčí se do systému nemůže dostat již vůbec nikdo.

Největší zájem o přenos dat zprostředkovaný firmou ACS mají banky, tisk, pojišťovny, státní správa, ale i výrobní a distribuční firmy. Kromě spolehlivosti a rychlosti tu hraje svou roli i ekonomika. ACS své služby prodává v průměru o čtyřicet procent levněji než ostatní firmy.

Na podzim, pravděpodobně v září, začnou též zkoušky systému pro účely komoditních burz, přičemž první na řadě je zprostředkování koupě a prodeje léků. A dostali jsme se ke zdravotnictví.

Program „Zdravotník"

Když jsme přijeli do Vysoké Libně, zjistili jsme, že zdravotnictvím v podstatě nyní žije celá firma. Jednají, uzavírají smlouvy, „pilují" konečný produkt, a to vše s nadšením, dalo by se říci přímo s fandovstvím všech zúčastněných. Ne že by to byl právě projekt nejziskovější, ale humánní a potřebný. Jde totiž o záchranu lidských životů a zdraví.

Velký zájem o projekt začínají mít zdravotní pojišťovny, v prvé řadě Hornická a Vojenská. Pojišťovnám jde mimo jiné o efektivní využívání vyplácených prostředků, které se v mnohých případech ztrácejí v současné „honbě za body". Některé případy z této honičky již hraničí se soudním stíháním lékařů, kteří ve snaze získat co nejvíce bodů nechají ve své „péči" pacienta třeba zemřít, než by přiznali, že jeho léčení je nad jejich síly a odborné vědomosti, a nechali ho dopravit jinam. Připravovaný automatizovaný systém však je objektivní, neúplatný a neovlivnitelný. Nadějné je, že první zkoušky ho čekají již koncem srpna tohoto roku.

Přibližme si nyní z několika podsystémů programu „Zdravotník" jeden z nejzajímavějších - záchrannou službu.

Život závisí na rychlosti

O zajištění účastníků podsystému, financování jednotlivých prvků a příslušné zodpovědnosti se intenzívně jedná. Logicky by bylo, kdyby centrální stanici financoval stát. O financování stanic VSAT mají zájem některé pojišťovny, nemocnice, státní i soukromé ordinace a další účastníci. Komplexní řešení bude vyžadovat i zapojení policie, hasičů, horské služby, hygienické a meteorologické služby atd.

Příklad fungování podsystému a jeho důležitost lze (laicky) vysvětlit na případu dopravní nehody. Může dojít k hromadné nehodě, kde je sice hodně postižených, ale jejich zranění nejsou komplikovaná. Nejbližší záchranná služba však nemá k dispozici potřebný počet sanitních vozů. Stačí, když lékař zavolá svou vysílačkou na příslušnou stanici VSAT a ta uvědomí centrálu. Centrála pak dá automaticky příkaz zařízením v sousedních okresech, aby k nehodě vyslaly příslušný počet vozů.

Nyní k nehodám s komplikovanými zraněními, kdy o životě lidí rozhodují minuty. Postup lékaře, který je na místě nehody první, je stejný jako v předchozím případě. Zde však nejde jen o počet vozů, ale i o vrtulníky a co nejrychlejší dopravu pacienta do některého ze specializovaných zdravotnických zařízení. Může se při tom vyskytnout i požadavek na transplantaci, speciální léky a služby.

Občas se dočteme v tisku, že záchranná služba objížděla s pacientem nemocnice tak dlouho, až bylo pozdě. Když se ho přece jen někde ujmou, nemají zase vše, co je k záchraně potřebují. To by právě měl „Zdravotník" odstranit. V centrální stanici budou soustředěny veškeré potřebné aktuální údaje o kapacitách a možnostech všech zúčastněných léčebných institucí, údaje o volných vrtulnících na jednotlivých stanovištích a dokonce i o hydrometeorologické situaci v té které lokalitě. To vše umožní, aby se vrtulník s pacientem dostal v co nejkratší době přímo tam, kam má.

•

K popsání všech plánů společnosti ACS by nestačila tisková strana. Alespoň tedy dva, týkající se nejbližší budoucnosti. Je to automatický přenos hovorových a faxových signálů a videopřenosy pro telekonferenční režimy. Bez zajímavosti také není společnosti zadaná urbanistická studie nové moderní obce Vysoká Libeň - Harbasko, která právě nyní prochází schvalovacím řízením. V každém případě by takto přibyla spousta pracovních příležitostí, a to je věc rovněž nadmíru důležitá. Nezbývá než popřát firmě ACS mnoho úspěchů a minimum administrativních překážek a přát si, aby podobných společností u nás přibývalo.

Jaroslava FIDLEROVÁ

Naše poznámky

Tanec kolem bytů

ZMĚŤ NEDOKONALÉ LEGISLATIVY v oblasti bydlení je dlouhotrvajícím jevem, který bolestivým otázkám bytové politiky příliš nepomáhá. Dokazuje to i vládní návrh změn Občanského zákoníku. Lze akceptovat, že při hrubém neplnění nájemních povinností a porušování dobrých mravů může nájemník dostat při vystěhování nikoliv náhradní byt, ale ubytování. Neplatí-li, není o čem hovořit. Ovšem posuzování „dobrých mravů" už je věc ošidná, dává možnost majiteli, nájemníkovi i soudu hodnotit mravy všelijak. Opět tedy jedna z norem, umožňující různý výklad a s ním „manévry" zúčastněných stran.

Majitel se jistě zaraduje, že nebude muset - podle vládního návrhu - nájemníkovi, kterého žádá o uvolnění bytu, obstarat „zásadně rovnocenný byt". O jeho kvalitě by měl při nesouhlasu nájemníka rozhodnout soud s přihlédnutím k jeho majetkové a sociální situaci a možnostem řešit bytovou situaci vlastními silami. Tudíž i tady jsou dvířka otevřená rozmanitým výkladům.

Nemám důvod stranit majitelům domů proti nájemníkům. Existuje dostatek příkladů, kdy se obě strany dokáží chovat doslova „nepřičetně", nerespektujíce vzájemné povinnosti. Ovšem v návrhu obsažené ustanovení, že majitel musí nájemníkovi, jehož požádal o uvolnění bytu pro své děti či vnuky, a pak ho poskytl někomu jinému, nahradit nejen náklady na stěhování a úpravu náhradního bytu, ale ještě pět let platit rozdíl mezi starým a novým nájemným, pokud je toto vyšší, zcela pomíjí skutečnost, že se jedná o vládou tolik ctěné a opěvované soukromé vlastnictví.

Luděk KINDL

Ochota nic nestojí

JISTÝ MŮJ KAMARÁD je vášnivým zahrádkářem. Našli byste u něj snad každou květinku, která u nás existuje. O všech dovede hezky vyprávět a všechny správně pojmenovat. Jednu tam však má navíc, ba je jí doslova provoněn. Jmenuje se Ochota. Nikomu totiž nedokáže odříci pomoc, každému poradí a navíc umí spravit, na co sáhne. Prostě má ke své bylince i ony pověstné zlaté české ruce, a srdce na rozdávání. Pravda, obojího je u nás zatím ještě málo, zvláště ona vzájemná ochota mezi lidmi, ve službách, kancelářích, dopravě a vůbec v životě jako by téměř zcela vymizela. To, co je na západ od našich hranic samozřejmostí, toho je u nás jako šafránu. Našinec, který náhodou narazí na slušné (rozuměj: ochotné, skutečně *lidské*) jednání, je z toho mnohdy vedle, málem píše do televize a do novin nebo chce dát zahrát písničku v rozhlase.

Také na jednom infekčním oddělení jedné nemocnice znám lékaře, který dělá víc, než je jeho povinností; znám i autobusáka z jižních Čech, kterému vůbec nečiní problém zastavit babičce mimo vyznačenou zastávku, znám hospůdku, kde pivo má správnou teplotu i míru, a ceny jsou víc než příjemné - a všechno se tu servíruje s milou ochotou. Zkrátka, podobných „nátur", jakou je můj kamarád zahrádkář, bychom asi našli víc - přesto jsem zatím skeptický; zkušenosti zcela opačného rázu je totiž neporovnatelně víc. Škoda, že tu provoněnou květinku neumíme (či nechceme?) správně zalévat, vždyť by se nám s ní žilo mnohem lépe. A přitom nás ta ochota vůbec, ale vůbec nic nestojí.

Alois HOVORKA

VLÁDA PŘEDLOŽILA PARLAMENTU k projednání zásady zákona o oceňování. Poté, co projdou tímto zákonodárným sborem, mělo by dojít k zpracování paragrafovaného vládního návrhu, o němž by pak parlament definitivně rozhodl. Jaké jsou důvody pro takovou zákonnou úpravu, když již máme zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění zák. č. 135/1994 Sb., který by i nadále platil vedle připravovaného zákona o oceňování?

Zákon o oceňování

Má tomu být tak proto, že u obou zákonů je odchylný předmět úpravy. Zatímco zákon o cenách upravuje otázky tvorby cen sjednaných smluvně obchodními partnery při nákupu a prodeji zboží, zákon o oceňování by měl upravit způsob tvorby cen v těch případech, kde se cena netvoří dohodou smluvních partnerů (např. v daňovém, soudním či jiném řízení) a je třeba přesto ji stanovit pro jiné účely. Ceny na trhu byly u nás již až na řádné výjimky liberalizovány, nejsou tedy s výjimkou cen nemovitostí upraveny cenovými předpisy, takže v úředních řízeních, zejména daňových, působí často potíže zjistit objektivní cenu majetku, která je předmětem řízení (např. protože podléhá dani). Objektivní ocenění majetku je nejenom fiskálním zájmem státu, ale i základním principem daňové spravedlnosti vůči daňovým poplatníkům a plátcům. To je i hlavní důvod, proč je ve většině zemí Evropské Unie tato problematika řešena předpisy na úrovni zákona.

Zákon má mít jen obecnou povahu, takže bude vymezovat jen základní principy oceňování jednotlivých druhů majetku, přičemž bude obsahovat zmocnění, aby vláda vydala prováděcí předpisy, jež stanoví podrobnou úpravu konkrétních postupů při zjišťování cen podle potřeb praxe a změny poměrů. To umožní dlouhodobou platnost zákona.

Zákon bude možno použít obecně všude tam, kde se cena netvoří dohodou účastníků majetkoprávního vztahu a kde jiný zákon nestanoví specifickou tvorbu ceny pro svůj zvláštní účel. Zákon tedy bude otevřený pro využití i v takových situacích, které teprve mohou vzniknout na základě budoucích právních úprav.

Základní metodou oceňování má být stanoveno kritérium „obvyklé ceny", pokud zákon nestanoví výjimku. Obvyklou cenou se rozumí cena, která byla dosažena při prodeji téhož nebo porovnatelného majetku v obchodním styku bez ovlivnění mimořádnými okolnostmi trhu, osobními poměry účastníků smlouvy nebo vlivem zvláštní obliby. Jinak se taková cena nazývá také dosažitelnou prodejní cenou nebo obecnou cenou. Obvyklá cena je rozhodná zejména pro movité věci, výjimky pak navrhují zásady zákona podle konkrétních druhů majetku. Tak u většiny nemovitostí to má být nákladový způsob určení ceny (vychází se z nákladů, které by bylo třeba vynaložit na pořízení majetku po odpočtu amortizace), u nájemních domů nákladový způsob kombinovaný s výnosovým (vychází se z předpokládaného nebo skutečného výnosu nemovitosti a stanovené míry kapitalizace), u stavebních pozemků porovnací způsob (vychází se z porovnání oceňovaného majetku se stejným nebo obdobným majetkem a jeho sjednanými cenami), u platebních prostředků, platebních karet, cenin a vkladů ocenění podle jmenovité hodnoty (vychází se z částky, na kterou majetek zní), u cenných papírů kursovní hodnota (vychází se z ceny cenného papíru zaznamenané ve stanoveném období návrhu) atd.

Základní trend, který je v této oblasti sledován, je přibližování úrovně oceňování skutečné úrovni tržních cen, které nejobjektivněji vyjadřují reálnou hodnotu věcí a práv. Návrh zákona proto zároveň vytváří mechanismy, které budou posunovat administrativní stanovování cen k úrovni cen tržních. Pro tyto účely se zamýšlí zavést u finančních úřadů evidenci údajů o cenách prodávaných nemovitostí, jež bude vytvářet informační základnu pro porovnávání cen obdobných nemovitostí a pro výpočet statistických indexů. Ty bude pak možno využít k aktualizaci cen v oceňovacích prováděcích předpisech. Obdobně budou mít katastrální úřady oznamovací povinnost vůči obcím, a to ohledně cen převáděných stavebních pozemků, aby se tak mohly v obcích vytvářet tzv. cenové mapy.

Nákladový způsob oceňování u většiny nemovitých staveb neumožňuje ovšem přihlížet při ocenění k závažnému vlivu, který má na objektivní cenu těchto věcí lokalita, kde se nemovitost nachází. Právní a ekonomický rozbor, který se s návrhem zásad parlamentu předkládá, odůvodňuje nemožnost použití jiného kritéria pro ocenění (např. porovnávacího) dosavadní neustáleností (spíše rozkolísaností) cen na trhu s nemovitostmi. To sice má

Paragrafy pod mikroskopem

racionální jádro, ale navrhovaná zákonná úprava ani pro budoucno neumožňuje bez novelizace zákona způsob ocenění změnit, dojde-li k ustálení cen nebo budou-li zákonem předvídaným způsobem získány spolehlivé podklady pro jiný způsob oceňování. V tomto ohledu je progresívnější navrhovaná úprava, pokud jde o oceňování stavebních pozemků, protože jako primární kritérium předpokládá porovnání s cenovými mapami tvořenými podle tržních cen, a teprve není-li jich ještě, stanovení ceny dosavadním více méně paušálním způsobem.

(ý)

Injekce pro Šumavu

NÁVŠTĚVNÍKŮ V NÁRODNÍM PARKU i v Chráněné krajinné oblasti Šumava je v letní době požehnaně. Mnozí si však neuvědomují, že v tomto našem horstvu máme nejzachovalejší komplexy smrkových pohraničních hvozdů u nás. Fenoménem, parku jsou zejména pláně v nadmořské výšce kolem tisíce metrů s řadou rašelinišť. Podařilo se vytyčit alespoň první turistické stezky. Obce spadající do parku potřebují ovšem posílit finanční prostředky a zajistit dotace na ekologické stavby. Státní fond životního prostředí však konstatuje, že zatím o podporu projevily zatím malý zájem; z dvanácti žádostí byla pouze jedna zamítnuta pro neúplnost údajů. Je potřebné zadat zpracování programu rozvoje šumavského území a prosadit projekty na stavby čistíren odpadních vod, kanalizace, vodovody a užívání ušlechtilých paliv rozdělením dotací ze Státního fondu životního prostředí zejména pro Kašperské hory, Železnou Rudu, Vimperk, Kvildu, Prášily, Svojše, Sušici, Srní a Hartmanice. Starostové obcí při setkání doporučili, aby CHKO nahradil přírodní park s mírnějším režimem.

(jz)

Opice za libry

ČÁSTKU 2400 BRITSKÝCH LIBER (téměř 105 000 korun) zaplatila zoologická zahrada na Svatém Kopečku u Olomouce za nový přírůstek - párek opic lemura vari, který již prošel povinnou měsíční karanténou a nyní se představuje návštěvníkům. Asie a Zero, jak se opičky jmenují, se narodily v loňském roce v anglické Ravensden Zoo, odkud je svatokopečská zoo přivezla koncem letošního června. Nyní jsou na Svatém Kopečku již dva páry těchto opic a tato zoo je vedle zlínské a ostravské zoologické zahrady třetí v republice, kde se tato zvířata chovají. Lemur vari je zařazen do Evropského záchranného programu ohrožených zvířat.

Vybrali jsme pro vás ze včerejšího slovenského tisku

V PŘÍPADĚ MENŠIN na Slovensku usiluje Budapešť o kombinaci individuálních a kolektivních práv, která převyšují všechny dosud přijaté dokumenty OSN, Komise o bezpečnosti a spolupráci v Evropě nebo Rady Evropy. Maďarsko tedy podle listu **Národná obroda** usiluje o nadstandard, jenž by měl být vzorem pro celý kontinent. *„Je to nerealistický pokus. Bratislava si i s ohledem na Evropu nemůže dovolit sólový výstup,"* píše dále list. Připomíná, že úspěch Budapešti by znamenal pro Slovensko vážný politický úder, jehož důsledky si zatím ani nelze představit. *„Zejména ve střední a východní Evropě a rovněž ani v západní části kontinentu ještě není tak stabilizovaná situace a všichni nepovažují čas za dost zralý na příliš rychlý posun vpřed v otázce menšinových práv,"* dodává Národná obroda. List upozorňuje, že časovým rámcem podpisu základní slovensko-maďarské mezistátní smlouvy je podpis Paktu stability. *„Budapešť i Bratislava si dobře uvědomují, že pokud nevyřeší spor o hranice a menšiny, jejich šance na vstup do elitního euroklubu se zmenšují,"* uzavírá deník.

Slovensko-maďarská readmisní dohoda, podepsaná při návštěvě maďarského premiéra G. Horna v Bratislavě, nebyla podle slovenského ministra vnitra L. Pittnera připravena v takovém rozsahu, v jakém ji Slovensko podepsalo s ostatními zeměmi, které umožňují vrácení občanů třetích zemí do 90 dnů. *„V této dohodě se z maďarské strany navrhuje pouze 48 hodin, ale i to je značný pokrok a s takovou dohodou lze vyslovit souhlas,"* uvedl Pittner v **Pravdě**. Připomněl rovněž, že její podpis umožňuje Slovensku plnit své závazky i vůči jiným státům. Podpis slovensko-maďarské readmisní dohody spojovala bývalá maďarská vláda P. Borrosse s otevřením nových hraničních přechodů a se změnou obdobné slovensko-rumunské readmisní dohody, která neobsahuje klauzuli o vracení ilegálních uprchlíků z třetích zemí. Naopak vláda bývalého premiéra V. Mečiara podmiňovala otevření hraničních přechodů podpisem dohody, avšak odmítala maďarský návrh, který předpokládal možnost vracení pouze maďarských občanů. Premiéři Slovenska a Maďarska J. Moravčík a G. Horn se při schůzce dohodli i na otevření tří nových přechodů.

Úspěch by byl úderem

Zprávy zahraničních agentur, jejichž hlavním cílem byla diskreditace Slovenska za vlády dřívějšího premiéra V. Mečiara, prohlašuje bývalý slovenský ministr kultury D. Slobodník, nebyly „určeny pro Slováky, nýbrž pro zahraniční ‚odběratele', kteří nejsou a ani nemůžou být o situaci v zemi věcně informováni, a kterým lze předhodit leccos". Exministr to uvedl v listu **Slovenská republika**. *„Jenom zahraniční čtenáři, zásobovaní informacemi z dílny slovenských dezinformátorů nesmířených se slovenskou státností, mohou přijmout zprávy, jež pro slovenského občana na první pohled vypadají jako lež,"* píše dále. Bývalý ministr upozorňuje rovněž na tendenčnost zprávy organizace Helsinky Watch o omezování svobody tisku Mečiarovou vládou. *„Ve všech souhrnech najdete tvrzení, že rozhlas a televize byly za Mečiara v rukou vlády. Slovenský občan však ví, že i tehdy poskytoval mnohem více prostoru opozici než vládě,"* píše Slobodník. Domnívá se, že šlo o záměr vnutit zahraničnímu odběrateli těchto zpráv myšlenku, že tyto sdělovací prostředky byly v rukou vlády a opozice se v nich nedostala ke slovu. Kdyby podle Slobodníka autoři zpráv konstatovali reálný stav v médiích, všechna jejich další „filipika" by ztratila smysl.